

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
39 (1995-1996)

ISSN 1211-7250
ISBN 80-86023-17-6

BRNO 1999

PŘEHLED VÝZKUMŮ 39 (1995-1996)

Vydává:	Archeologický ústav AV ČR Brno Královopolská 147, 612 00 Brno E-mail: ps@iabrno.cz http://www.iabrno.cz/3ca.htm
Odpovědný redaktor:	PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
Redakce a příprava pro tisk:	Mgr. Balázs Komoróczy, Ing. Petr Škrdla
Na titulním listě:	Římská bronzová kolínkovitá spona z Mušova
Kresba:	Lubomíra Trávničková
Tisk:	Bekros
Náklad:	350 ks

Publikace neprošla redakční ani jazykovou úpravou.

Published by:

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

All rights reserved.

© 1999 by the Authors and IA AS CR Brno.

terrain methodology - 3-D measurement and sieving of the removed sediments. No microstratigraphy was observed - artifacts are distributed randomly within the vertical section (as a result of bioturbation).

The new collection is composed of two important microliths - a triangle and a Tardenois point, while an earlier collection (1955-1992) is characterized by the dominance of trapezes.

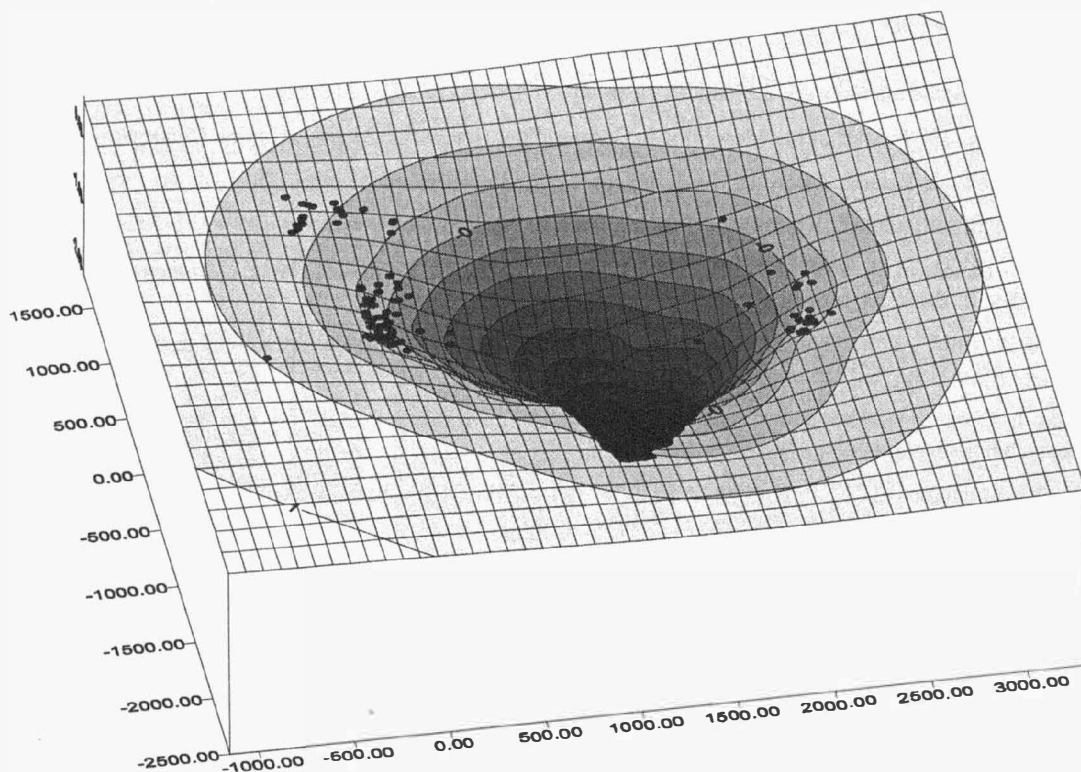
For future excavations, the use of similar field techniques will be necessary.

MOKRÁ (okr. Brno-venkov)

Mokrý-lom II. Mladý paleolit. Akumulace štípané industrie. Záchranný výzkum.

V roce 1996 se pozornost zaměřila na pokračování výzkumu plochy mladopaleolitické stanice Mokrý-lom II. Práce, které navázaly na výzkumy z let 1994-1995 byly zaměřeny na zmapování osídleného prostoru v okolí závrtu. Až na ojedinělé artefakty se nepodařilo doložit pokračování zkoumané koncentrace v prostoru severně od závrtu. Rozšíření zkoumané plochy jižně od závrtu (hlavní koncentrace) východním směrem zachytilo okraj osídleného prostoru. Ani sondáže za cestou (jižně hlavní koncentrace) nepřinesly očekávané výsledky. Pouze rozšíření zkoumané plochy směrem na západ od hlavní koncentrace zjistilo pokračování lokality. Na základě nálezů v rozježděné přilehlé cestě byla provedena sondáž i zde. Přesto, že se jednalo o porušené sedimenty, byla sondáž pozitivní. Artefakty se zde nalézaly poměrně hluboko v hnědé půdě.

V následující stati je podána celková zpráva o lokalitě Mokrý-lom II (stav výzkumu ke konci roku 1996), která byla již předběžně publikována (NZ AÚ AV ČR Brno, č.j. 490/94; NZ ÚAPP Brno č.j. 95/95).

Obr.1. Mokrý-lom II: Plán okolí deprese (převýšeno) a distribuce nálezů. Vlevo objekt 1, vpravo objekt 2. Vicinity of the site with artifacts distribution. Unit 1 (left) and Unit 2 (right)

Poloha

Lokalita Mokrá-lom II je situována v okolí krasové deprese, která je vyplněna jílovitými sedimenty. Oglejení signalizuje přítomnost vody ve vlhčích obdobích, avšak i dnes je v centrální části závrtu malé jezírko. Výhodná poloha lokality lákala paleolitické lovce i neolitické zemědělce (viz kapitola Neolit), závěrečná fáze osídlení souvisí zřejmě s exploatací místních vápenců ve středověku a novověku (viz kapitola Středověk-novověk). Nálezová poloha paleolitických kamenných artefaktů leží na rozhraní hnědé, jílovité půdy interglaciálního stáří a nadložní sprašové hlíny. Část artefaktů leží již ve sprašové hlíně, další část v interglaciální půdě, kam se dostaly druhotně. Prostředí je velmi agresivní (odvápňené) a dochování kostí neumožňuje.

Na dvou protilehlých polohách při okraji závrtu byly zachyceny stopy svědčící o krátkodobém pobytu mladopaleolitických lovců. Sporý materiál z obou koncentrací se neliší - převažují úštěpy a zlomky. Několik artefaktů pochází z poloh v centrální části závrtu mezi oběma hlavními kumulacemi.

Objekt 1 (jv. koncentrace)

Nadložní sprašová hlína obsahovala dva úštěpy a na přechodu sprašová hlína/hnědá půda bylo nalezeno dalších osm artefaktů, z nichž dva nesou stopy ohně. Tyto horizonty obsahovaly dohromady 6 mikroodštěpků, polovina z nich nese stopy ohně. Nejvíce nálezů, 28, pochází ze svrchní části hnědé, jílovité půdy. Jeden z nich je silně přepálen. Tato poloha obsahovala dalších 20 mikroodštěpků (tři nesou stopy ohně), které svědčí o zpracovávání kamenné suroviny přímo na zkoumané ploše. Jeden křemenný zlomek a blok křemence z hnědé půdy mají na jinak neopracovaném povrchu negativy úderů (není však přesvědčivá intencionalita těchto úderů).

Objekt 2 (sz. koncentrace)

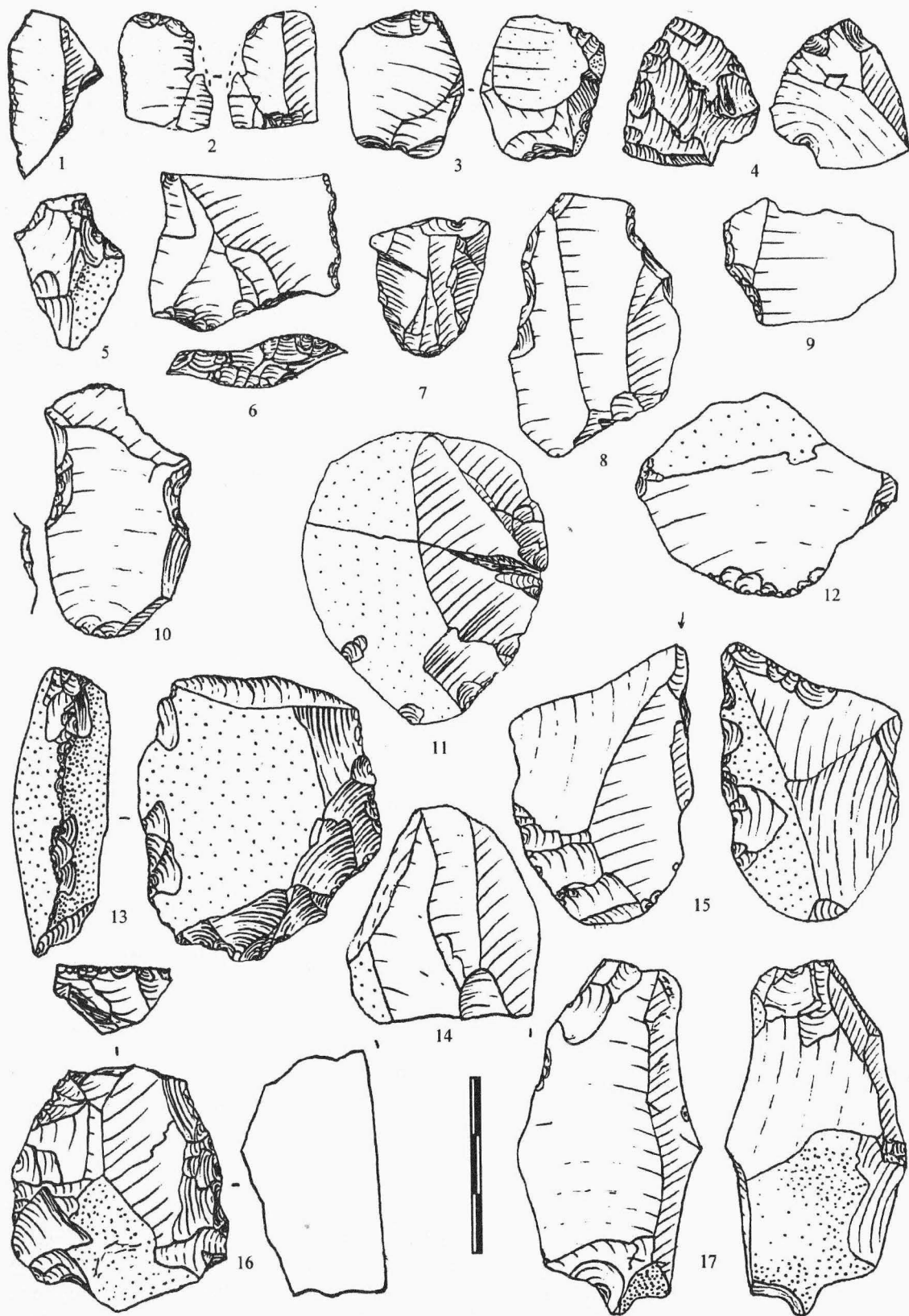
Z rozhraní sprašové hlíny a půdy bylo získáno devět artefaktů, dalších šest artefaktů bylo vyjmuto z hnědé půdy. Tato koncentrace obsahovala dohromady 15 mikroodštěpků. Dva artefakty (po jednom z přechodu sprašová hlína/hnědá půda a z hnědé půdy) a 4 mikroodštěpky nesou stopy ohně.

Tabulka 1. Mokrá-lom II: Surovinové spektrum - Raw materials

	Objekt 1	Objekt 2	Okolí	Celkem
Severský pazourek	31	9	1	41
Rohovec typu Krumlovský les	2		3	5
Rohovec typu Olomučany	-	3	1	4
Ostatní	5	3	-	8

Okolí koncentrací

Dalších šest artefaktů bylo získáno v okolí hlavních koncentrací. Za pozornost stojí nález úštěpu do oranžova patinovaného rohovce typu Krumlovský les v oglejeném horizontu v centrální části závrtu - tento by totiž potvrdil přítomnost vody v době osídlení. Nelze však vyloučit, že se zmiňovaný artefakt do této polohy dostal druhotně. Středověké a novověké úpravy dna závrtu porušily nálezovou polohu, důsledkem byl nález dalšího oranžově patinovaného artefaktu z rohovce typu Krumlovský les uvnitř výsypky. Nálezy rohovce typu Krumlovský les uvnitř závrtu kontrastují s okolní plochou, kde převažuje severský pazourek.

Obr. 2. Mokrá - lom II. Vybrané artefakty - Selected artifacts

Suroviny

Z tab. 1 je zřejmá převaha importovaného severského pazourku nad surovinami, které je možno získat v širším okolí. Kategorie ostatní zahrnuje místní rohovce a vlivem přepálení neurčitelné kusy. Rohovec typu Olomučany se váže na neolitickou industrii.

Industrie

Kolekce se skládá převážně z úštěpů a zlomků. Mezi typy lze zařadit rydlo na příčné retuši (obr.2:15), artefakt s vkleslou příčnou retuší a vrubem (obr.2:17), artefakty s vruby (obr.2:5,10), dlátka (obr.2:2,3) a zlomek bifaciálně retušovaného artefaktu (obr.2:4). Typologické spektrum doplňují artefakty s místní retuší (obr.2:1,6,8,9). Z hlediska chronologie má význam nález strmě retušovaného škrabadla v kombinaci s drasadlem (obr.2:16) a artefakt, který může být posuzován jako kombinace drasadla s rydlem nebo připravený polotovar klínovitého mikrojádra určeného pro těžbu tlakem (obr.2:13). Všechny jmenované kusy pocházejí ze hnědé půdy v objektu 1.

Závěr

Na základě strmě retušovaného artefaktu a polotovaru klínovitého mikrojádra (i s přihlédnutím ke zbytku kolekce) lze lokalitu chronologicky zařadit do střední až pozdní fáze mladého paleolitu. S ohledem na výhodnou polohu lokality umožňující kontrolu jihomoravských úvalů nelze vyloučit polykulturnost lokality.

V prostoru severní hrany lomu Mokrá-západ byly povrchovými sběry na několika místech zachyceny stopy po pobytu paleolitických lovců. V roce 1994 byla prokopána magdalénská stanice Mokrá-lom I (Škrdla 1997), v roce 1995 výzkum pokračoval na stanici Mokrá-lom II, kde byla získána stratifikovaná kolekce čítající cca 50 ks. V příštích letech se záchranné výzkumy zaměří na zahliněný prostor mezi oběma jmenovanými stanicemi, kde povrchové sběry signalizují přítomnost dalšího osídlení.

Petr Škrdla, AÚ AV ČR Brno

Literatura:

Škrdla, P. 1997: Mokrá (okr. Brno-venkov). Přehled výzkumů 1993-1994. AÚ AV ČR Brno.

Summary:

The site of Mokrá-lom II is composed of two relatively isolated accumulations of finds located on two opposite parts of a carstic depression. The collection of stone artifacts is composed mainly of flakes and fragments. Among the tools are a burin on truncation, an artifact with truncation, notched artifacts, chisels, and a fragment of bifacial tool. Chronologically important is a steeply retouched endscraper combined with sidescraper and another artifact, which may be described as a combination of sidescraper with burin or prepared wedge-shaped microcore. This site may be placed to middle or late phase of the Upper Paleolithic.

OPATOVICE (okr. Vyškov)

"Lány" - Opatovice I. Paleolit - szeletien. Systematický povrchový průzkum.

Z intenzivních sběrů, které provádí pan Miroslav Daněk od počátku 80.let v celém prostoru Vyškovské brány, vyjímáme v tomto roce k publikaci nové szeletské soubory z Opatovic I a II (etapa 1993-1996).